

5. Пінчук Т.А. Організаційно-методичні проблеми обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / А.Т. Пінчук // Ефективна економіка – 2014. – № 10. – С. 36–41.
6. Потриваєва Н.В. Значення дебіторської заборгованості як складової фінансових активів / Н.В. Потриваєва, М.В. Боєнко // Економічний форум. — 2015. — №1/2015. — С. 262—268.

Зиль М. І.

студентка

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту,
Національний університет водного господарства та природокористування
м. Рівне, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Головним призначенням бухгалтерського обліку та фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Важливою складовою раціональної організації бухгалтерського обліку на підприємстві є облікова політика.

Метою дослідження є проаналізувати процес формування облікової політики підприємства.

Згідно з Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1]. Тобто це вибір самим підприємством певних і конкретних методик, форм і техніки ведення бухгалтерського обліку.

Ефективність впровадження облікової політики визначається, поряд з розробкою понятійного апарату, наявністю методики її формування, яка передбачає: встановлення суб'єктів і термінів формування, визначення основоположних засад формування та реалізації облікової політики, визначення факторів впливу, побудову алгоритму дій під час формування облікової політики підприємства.

Враховуючи, що облікова політика підприємства – це, насамперед, політика власника, саме власник повинен здійснювати вибір суб'єктів, які безпосередньо будуть формувати облікову політику: бухгалтерська служба, головний бухгалтер, служба внутрішнього контролю, спеціально створена комісія, аудиторська або інша спеціалізована фірма.

З метою раціонального підходу до організації бухгалтерського обліку новоствореним підприємствам пропонується формувати облікову політику до державної реєстрації, найбільш раціональний варіант разом з бізнес-планом та підготовкою пакету установчих документів.

Аналіз правових засад бухгалтерського обліку дозволив виділити основні вимоги до формування та застосування облікової політики підприємств: законність, адекватність, гласність, ефективність, єдність [3].

Підприємства, розробляючи облікову політику, мають враховувати велику кількість факторів, обумовлених особливостями та специфікою господарської діяльності підприємства. Таким чином, облікова політика є індивідуальною для кожного підприємства.

Всі фактори впливу на формування облікової політики можна розділити на наступні групи [4, с. 250]:

1. Економіко-правове поле діяльності:
 - стан господарського, податкового, економічного, бухгалтерського та інших законодавств;
 - рівень інфляції; розвиток інфраструктури ринку;
 - інвестиційна активність, сприятливість інвестиційного клімату.
2. Правовий і організаційний статус підприємства:
 - форма власності, організаційно-правова форма бізнесу;
 - галузь і вид діяльності, кількість видів діяльності;
 - обсяги господарської діяльності;
 - виробничі, фінансові, комерційні та інші особливості підприємства;
 - рівень свободи дій у питаннях ціноутворення, поставок продукції, можливість самостійного прийняття рішень.
3. Організаційна структура підприємства:
 - організаційна структура управління;
 - наявність структурних підрозділів, взаємозв'язок між ними;
 - структура облікового апарату, розподіл обов'язків між обліковими працівниками.
4. Стратегія фінансово-господарського розвитку;
5. Кадрове та матеріально-технічне забезпечення:
 - рівень кваліфікації адміністративного персоналу та бухгалтерської служби;
 - рівень розвитку матеріально-технічної бази;
 - система матеріальної зацікавленості та матеріальної відповідальності;
 - система інформаційного забезпечення підприємства.

Згідно розділу II Методичних рекомендацій № 635, наказ про облікову політику має визначати [2]:

- 1) методи оцінки вибуття запасів;
- 2) періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів;
- 3) порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат;
- 4) методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, а також довгострокових біологічних активів та інвестиційної нерухомості, у разі якщо вони обліковуються за первісною вартістю;
- 5) вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів;
- 6) підходи до переоцінки необоротних активів;
- 7) застосування класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
- 8) підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку;
- 9) метод обчислення резерву сумнівних боргів;
- 10) перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;
- 11) порядок виплат, які здійснюються за рахунок прибутку (для державних і комунальних підприємств);
- 12) порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- 13) сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках;
- 14) перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;
- 15) перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- 16) порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом;
- 17) дату визначення придбаних в результаті систематичних операцій фінансових активів;

- 18) базу розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу;
- 19) кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності;
- 20) періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань;
- 21) критерії розмежування об'єктів операційної нерухомості та інвестиційної нерухомості;
- 22) підходи до класифікації пов'язаних сторін;
- 23) дату включення простих акцій, випуск яких зареєстровано, до розрахунку середньорічної кількості простих акцій в обігу;
- 24) дату первісного визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу;
- 25) складання окремого балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами підприємства;
- 26) періодичність та об'єкти проведення інвентаризації;
- 27) визначення одиниці аналітичного обліку запасів;
- 28) спосіб складання звіту про рух грошових коштів;
- 29) підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта основних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду.

Для документального оформлення облікової політики підприємства використовується Положення про облікову політику, яке є базою для створення системи внутрішньої документації. Затвердження Положення про облікову політику підприємства здійснюється власником підприємства або особою, уповноваженою власником.

Отже, процес формування облікової політики підприємств включає в себе:

1. Підготовчий етап: аналіз бізнес-плану, вивчення установчих документів; оцінка стратегії підприємства, визначення тактичних і стратегічних цілей; вивчення та оцінка стану бухгалтерського обліку (для вже діючих підприємств); аналіз діючих норм законодавства з бухгалтерського обліку;
2. Визначення об'єктів облікової політики;
3. Вибір елементів облікової політики за об'єктами, визначеними на попередньому етапі;
4. Документальне оформлення;
5. Заключний етап – впровадження обраної облікової політики, контроль за її дотриманням.

Облікова політика пов'язана з фінансово-господарською діяльністю підприємств та має бути спрямована на їх розвиток і вдосконалення. Тому вона повинна ґрунтуватися не тільки на основних принципах бухгалтерського обліку, а й на загальних організаційно-управлінських принципах, які впливають на вибір істотних чинників і характеризують зв'язки внутрішніх господарських процесів.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» / [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/index>
3. Барановська Т. В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 –«Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т. В. Барановська / Нац. аграр. ун-т.– К.,2005.– 21 с.